

NCRA • TIFR

महाकाय मीटर-तरंग रेडियो दूरबीन
Giant Metrewave Radio Telescope (GMRT)
राष्ट्रीय रेडियो खगोलभौतिकी केंद्र, टाटा मूलभूत अनुसंधान संस्थान
National Centre for Radio Astrophysics, Tata Institute of Fundamental Research
पोस्ट बैग 6, खोडद, नारायणगांव, तालुका जुन्नर, जिला पुणे
Post Bag No. 6, Khodad, Narayangaon, Taluka: Junnar, Dist: Pune - 410504

दिनांक – २५-०२-२०२६

प्रेस नोट

विषय – जीएमआरटी खोडद येथे विज्ञानदिना निमित्त भव्य विज्ञान प्रदर्शन

केंद्र सरकारच्या अंतर्गत असणा-या टाटा मुलभूत संशोधन संस्थेने खोडद येथे उभारलेली जीएमआरटी ही एका विशिष्ट प्रकारातील जगातील सर्वात मोठी रेडीओ दुर्बीण आहे. या संस्थेमार्फत राष्ट्रीय विज्ञान दिनानिमित्त गेले २४ वर्षांपासून जीएमआरटी खोडद येथे विज्ञान प्रदर्शन आयोजित केले जाते. या प्रदर्शनात अनेक नामवंत संस्था, शाळा व अभियांत्रिकी विद्यालये सहभागी होत असतात. या वर्षी देखील दिनांक २८ फेब्रुवारी व १ मार्च २०२६ रोजी विज्ञान प्रदर्शन आयोजित करण्यात येणार आहे. या दोन्ही दिवशी हे दुर्बीण केंद्र व इतर विद्यालय व महाविद्यालयातील वैज्ञानिक प्रकल्प सर्वसामान्यांना पाहण्यासाठी (विनामूल्य) खुले ठेवण्यात येणार आहेत.

या उपक्रमामुळे अनेक विद्यार्थ्यांना अनेक प्रकारचे उच्च अभ्यासक्रम व करिअरबद्दल मोठ्या प्रमाणावर माहिती मिळते. या भागातील विद्यालय, महाविद्यालय व शाळांना गणित, भौतिक, रसायन व जीवशास्त्रातील प्रकल्प प्रदर्शित करण्यासाठी विनामूल्य व्यासपीठ देण्यात येते.

या वर्षी दि. २८ फेब्रुवारी व १ मार्च २०२६ या दोन्ही दिवशी हे प्रदर्शन सकाळी ९.३० ते संध्याकाळी ५ वाजेपर्यंत सर्वासाठी खुले असणार आहे.

या प्रदर्शनाचे उद्घाटन दि. २८ फेब्रुवारी रोजी सकाळी ९.३० वा डॉ.कौशिक बॅनर्जी, संचालक, भाकृअनुप-राष्ट्रीय द्राक्ष संशोधन केंद्र, पुणे यांचे हस्ते होईल तसेच कार्यक्रमाचा समारोप दि. १ मार्च रोजी दुपारी ३:३० वा प्रमुख अतिथी डॉ.महानंद माने, सह-अधिष्ठाता, कृषि महाविद्यालय, पुणे यांचे हस्ते होईल.

या प्रदर्शनामध्ये प्रामुख्याने खालील प्रकारचे स्टॉल्स व प्रकल्प पहावयास मिळतील.
जी.एम.आर.टी. – जगातील सर्वात मोठी रेडीओ दुर्बीण व तिच्या विविध प्रणाली बद्दलची माहिती. रेडीओ अँस्ट्रॉनॉमीच्या इतिहासाची माहिती. विशेष म्हणजे या प्रदर्शनामध्ये खगोल शास्त्रज्ञांची थेट संपर्क साधून प्रश्न विचारता येतील.

१. येथील तंत्रज्ञानी बनवलेल्या विज्ञानविषयक लघुपट दाखविण्यात येईल.
२. टाटा मुलभूत संशोधन संस्थेच्या वतीने विविध प्रयोग दाखविण्यात येणार आहेत.
३. बलून फॅसिलिटी, हैद्राबाद यांचे वतीने वैज्ञानिक बलूनचे उड्डाण व त्याचे प्रयोग दाखविण्यात येणार आहेत.

NCRA • TIFR

महाकाय मीटर-तरंग रेडियो दूरबीन
Giant Metrewave Radio Telescope (GMRT)
राष्ट्रीय रेडियो खगोलभौतिकी केंद्र, टाटा मूलभूत अनुसंधान संस्थान
National Centre for Radio Astrophysics, Tata Institute of Fundamental Research
पोस्ट बैग 6, खोडद, नारायणगांव, तालुका जुन्नर, जिला पुणे
Post Bag No. 6, Khodad, Narayangaon, Taluka: Junnar, Dist: Pune - 410504

४. आयटीईआर - इंडिया, इन्स्टिट्यूट फॉर प्लाझ्मा रिसर्च, गांधीनगर
५. राष्ट्रीय एड्स संशोधन संस्था (नारी), पुणे
६. आधारकर अनुसंधान संस्था, पुणे
७. स्पेस ओडिसी प्लॅनेटरीयम, अहमदनगर
८. भारतीय उष्णदेशीय मौसम विज्ञान संस्था, पुणे
९. कांदा व लसूण संशोधन संस्था, राजगुरुनगर
- १० पुणे फॉस युजर ग्रुप, पुणे
- ११ मॉझिल्ला इंडिया, पुणे
- १२ भूगोल विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ
- १३ अंतरिक्ष, पुणे
- १४ राष्ट्रीय विषाणू विज्ञान संस्था, पुणे
- १५ नॅशनल रिमोट सेन्सिंग सेंटर - इस्त्रो, हैदराबाद
१६. हॅम रेडियो शिर्डी व पुणे ग्रुप.

पुणे जिल्ह्यातील शाळा व अभियांत्रिकी महाविद्यालयांचे जवळपास २२५ च्या वर प्रकल्प.

या प्रदर्शनामध्ये विविध पुस्तके व वैज्ञानिक खेळणी व त्याचबरोबर खाद्य पदार्थांचे स्टॉल्स उपलब्ध आहेत. सर्वांसाठी पिण्याच्या पाण्याची, वैद्यकीय सुविधा इ. ची सोय केलेली आहे. शिवाजीनगर येथून नारायणगाव व पुढे खोडद ला येण्याजाण्यासाठी एसटी तर्फे सोय करण्याचे सांगण्यात आलेले आहे. सर्वांनी "जीएमआरटी खोडद" प्रदर्शनास भेट द्यावी असे आवाहन करण्यात येत आहे.

संपर्कासाठी दूरध्वनी – श्री. ए.बी. जोंधळे, प्रशासकीय अधिकारी, जीएमआरटी

०२१३२- २५८३००/२५८४००/२५२११५